

هویت یابی مجرمانه در اینستاگرام:

مطالعه موردی نظرات دنبال‌کنندگان در صفحات شرورها

۲۳۷

مقدمه: از آنجاکه در طول تاریخ، ارتکاب جرم به‌عنوان یک رفتار خلاف قانون مورد نكوهش افکار عمومی بوده است، توسل نظام‌های کیفری به ابزار سرکوبگر مجازات، بازتابی از واکنش عمومی در قبال ارتکاب جرم محسوب می‌شود. با این حال، پویایی فرایندهای مجرمانه موجب شده تا دوگانه قهرمان-ضدقهرمان در قلمروهای پدیده‌های بزهکارانه از الگوهای سنتی خود فاصله گیرد؛ بدین معنا که امروزه، برخی از اعضای جامعه، بزهکاران را به‌عنوان قهرمانان خود در نظر می‌گیرند و از این طریق، به دنبال هویت‌یابی مجرمانه هستند.

روش: با توجه به نقش افکار عمومی در سیاست‌گذاری‌های جنایی و ضرورت مطالعه آسیب‌شناسانه گرایش افکار عمومی به کسب هویت مجرمانه، این پژوهش درصدد است تا با استفاده از روش تحلیل محتوای کمی و کیفی، نظرات موجود در صفحات ده شرور اینستاگرام را بررسی کند.

یافته‌ها: هویت‌یابی مجرمانه به‌عنوان یک رهیافت جدید در رویکردهای جامعه‌شناسی جنایی مؤید این امر است که بخشی از ساختار جامعه، نه تنها ارتکاب جرم را تقبیح نمی‌کنند، بلکه هم‌نوا با بزهکاران، رفتارهای آنها را مورد تأیید قرار می‌دهند. بر اساس یافته‌های این پژوهش، اسطوره‌سازی، حمایت اجتماعی، الگوبرداری و همانندسازی مهم‌ترین راه‌های کسب هویت‌یابی مجرمانه هستند. یافته‌های حاصل از تحلیل محتوای کمی نشان داد که از مجموع دو هزار و هشتصد و هشتاد نظر، بیشترین نظرات به ترتیب مربوط به اسطوره‌سازی، حمایت اجتماعی، تقلید و الگوبرداری و همانندسازی است.

بحث: فرایند گرایش افکار عمومی به شرورها و کسب هویت مجرمانه حاوی یک مدل فرایندمحور است که در آن، ابتدا اسطوره‌سازی صورت می‌گیرد، متعاقب آن، حمایت اجتماعی انجام می‌شود، سپس، شبیه‌سازی مجرمانه صورت می‌پذیرد و درنهایت، فرد به مرحله هم‌ذات‌پنداری با اشرار می‌رسد.

۱- حمیدرضا دانش‌ناری^۱

دکتر حقوق جزا و جرم‌شناسی، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. (نویسنده مسئول).

<Daneshnari@um.ac.ir>

۲- فاطمه حورا طبرسی^۲

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

۳- مهلا حجازی^۳

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

واژه‌های کلیدی:

افکار عمومی، شرورها، هم‌ذات‌پنداری، الگوبرداری، اسطوره‌سازی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۰۴

Criminal Identification on Instagram A Case Study of Followers' Comments on the Pages of Villains

▶ **1. Hamidreza Danesh Nari**
Ph.D. in Criminal Law and
Criminology, Department of
Criminal Law and Criminology,
Ferdowsi University of
Mashhad, Mashhad, Iran.
(corresponding author)
<Daneshnari@um.ac.ir>

▶ **2. Fatemeh Hoorā Tabarsi**
M.A. Student in Criminal Law
and Criminology, Ferdowsi
University of Mashhad,
Mashhad, Iran.

▶ **3. Mahla Hejazi**
M.A. in Criminal Law and
Criminology, Ferdowsi
University of Mashhad,
Mashhad, Iran.

Introduction: Since committing a crime as a violation of the law has been condemned by public opinion throughout the history, the recourse of criminal systems to the repressive tool of punishment is a reflection of the public reaction to committing a crime. However, the dynamics of criminal processes has made the hero-anti-hero duality in the realms of delinquent phenomena to distance itself from its traditional patterns.

Method: Considering the role of public opinion in criminal policies and the necessity of a pathological study of the causes of public opinion's tendency towards criminals, this research tries to use quantitative and qualitative content analysis to examine the comments on the pages of Ten Instagram villains.

Findings: The trend of public opinion towards criminals as a new approach in criminal sociology approaches confirms that part of the society's structure not only does not condemn the commission of crime, but approves their behavior along with the criminals. The content in the comments proved that mythmaking, social support, role modeling, and making identical are the most important manifestations of public opinion's tendency towards Instagram criminals. The findings of the quantitative content analysis showed that out of the total of two thousand eight hundred and eighty comments, 32.9% related to mythmaking, 25.3% supported social support, 22.3% corresponded to the approach of imitation and modeling, and 19.5% It is related to making identical.

Discussion: The process of the tendency of public opinion towards gangsters contains a process-oriented model in which, first, myth-making takes place, followed by social support for gangsters, then, criminal simulation takes place, and finally, the person enters the stage of identification with gangsters.

Key words:

Public Opinion, Villains,
Identification, Modeling,
Mythmaking

Received: 2023/03/04

Accepted: 2023/09/26

Citation:

Danesh Nari H, Tabarsi F H, Hejazi M. (2024). Criminal Identification on Instagram; A Case Study of Followers' Comments on the Pages of Villains. *refahj*. 24(92), : 7

URL: <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-4185-fa.html>

Extended Abstract

Introduction

The increase of activities in the virtual space and the growth of the third generation of social networks have changed the attitude of public opinion in the realm of crime, that is, many unethical behaviors that have been criminalized by the legislator are considered permissible behaviors in social networks. For this reason, public opinion in social networks not only does not oppose unethical behaviors, but also sometimes supports them. With the growing progress of the Instagram social network and the increase in the number of users, the micro-celebrities of this platform are increasing. Despite the fact that Instagram microcelebrities are placed in different categories such as models, footballers, actors, rich people, singers, weiners, bloggers, etc. However, a new category of Instagram microcelebrities are criminals. These people, who are known as gangsters in the popular literature of public opinion on Instagram, have a criminal lifestyle. This means that committing crimes in various forms such as insults, assaults, group fights, etc. is a part of their daily culture. While Instagram micro-celebrities attract audiences for reasons such as beauty, wealth, intelligence, creativity, etc., but the tendency of some members of the society towards criminals in the last few years on Instagram shows the evolution of public opinion's attitude towards criminal phenomena because the content of the pages of Instagram gandellats shows that some people in the society not only do not consider their behavior to be ugly, but also seek to imitate gandellats. Considering the importance of public opinion's attitude towards criminal phenomena and the important role of cyberspace in the formation and evolution of public opinion, this research aims to use the method of quantitative content analysis to find the factors affecting the tendency of public opinion to commit crime in the pages of Instagram chat rooms. to check Therefore, the main issue of the current research is what factors cause some members of society to consider criminals as their heroes? Can the evolution in the concept of crime and the tendency to delinquency cause chaos in the cyberspace?, and finally, what are the factors influencing the mythmaking of delinquents and imitating their behavior? In order to better explain the subject, in the following, the methodology and theoretical foundations are presented, and by using these two components, the most important findings of the research are presented. Finally, the results of the research are presented.

Method

The research method in this study is quantitative content analysis. Content analysis as a research technique includes specialized methods in scientific data processing. The purpose of analysis, like all research techniques, is to provide knowledge, a new insight, a picture of reality and a guide to action. Based on the definition, "Content analysis is a method of obtaining information in order to discover social issues in which, through the analysis of the given content (text or image), comments are made about the relations of origin, the sender's intention, its effect on the recipient, or on the social situation." Therefore, content analysis is "any kind of inference technique through regular and objective knowledge of message characteristics". According to some other opinions, "Content analysis is a collection of more and more precise methodological tools that has continuously improved and is used for many different kinds of speech". The method of content analysis is a descriptive and descriptive method that, in addition to descriptive analysis, brings the researcher to knowledge and finally gives causal analysis. Therefore, in addition to presenting the image of reality, it penetrates deeply into the subject and identifies the factors. If the researcher remains at the surface, he will actually be deprived of reaching the causal knowledge, and as a result, he will not find the causal network, and in the same proportion, he will stay away from deep sociology. With this description, the more the researcher tries to reach the depth of the subject, the more reliable and practical the result of his research will be. In the method of quantitative content analysis, a large amount of data is analyzed briefly. In this method, a set of documents or texts can be extracted, counted and classified. Based on this, this research, at first, using the purposeful sampling method, identified the pages of ten Instagram stories and made their last three posts as criteria. In each post, one hundred comments were studied. In total, the study of three thousand comments became the basis for coding and categorization.

Findings

In the light of the theoretical foundations presented, in this section, the content analysis of the comments that give rise to the theoretical foundations are presented. Based on this, microcelebrity as a hero, encouragement and support, criminal simulation and identification with the criminal are the most important findings from the content analysis of the comments in this research.

Conclusion

Examining Gandelat's pages and analyzing the content of existing posts and comments showed that Gandelat's fans initially consider them as their legend and hero. For this reason, social support for Gandelat takes place in different formats. Gandelates who understand and receive social support achieve individual flourishing and independence. More precisely, these individuals reach a degree of independence that is considered a source of social support. Therefore, it can be said that social support is a structural process in which individuals understand and use the sources of support, reach personal independence and become a source of support in an evolutionary process. However, the basic feature of the myth is that it provides an example for the zeal of its fans. Therefore, according to myth-making and social support, people imitate the examples provided by Gandelat. Modeling first includes external effects such as the type of behavior, speech, covering and performing certain movements. Despite the fact that heroization and social support take an outward appearance at the beginning, but in the next step, it affects the personality dimensions of the fans. This thing, which is referred to as identification with the Gandelats, refers to the process in which a person mixes his identity and personality with the identity of the Gandelats in order to realize his wishes and dreams. To be more precise, some people due to personality deficiencies and some people due to the love of being gangsters, reach the stage of identification with criminals in order to get closer to their desired goals through their connection with gangsters. It is at this stage that people reach the assimilation stage and internalize patterns.

Ethical Considerations

Authors' contributions

All authors contributed in producing of the research.

Funding

In the present study, all expenses were borne by the author and he did not have any sponsors.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

In this article, all rights relating to references are cited and resources are carefully listed.

مقدمه

جرم پدیده‌ای برخاسته از بستر جامعه است که در محیط‌های اجتماعی مختلف، جلوه‌های متفاوت به خود می‌گیرد. از آنجاکه جرم پدیده‌ای اجتماعی است، تعریف آن بسته به نظر جامعه‌شناسان، حقوق‌دانان و افکار عمومی متفاوت می‌شود. از نظر بیش‌تر جامعه‌شناسان، بزه همان انحراف اجتماعی است که هر نوع وضعیت یا رفتاری را شامل می‌شود که ناقض ارزشهای جامعه باشد (ستوده و همکاران، ۲۰۱۶). از دیدگاه حقوق‌دانان، جرم عبارت است از نقض قانون هر کشور در اثر عمل خارجی در صورتی که انجام وظیفه یا اعمال حقی آن را تجویز نکند و مستوجب مجازات باشد (دانش، ۲۰۱۴).

در کنار تعاریف دانش‌بنیان از مفهوم جرم، افکار عمومی نیز در این حوزه دارای نقش مهم است. افکار عمومی شاکله‌ای از آرای تمامی اعضای جامعه است. افراد جامعه و شهروندان از مسائل و فرایندهای مختلف به صورت تخصصی اطلاعاتی ندارند، اما دیدگاه آنها در قلمروهای مختلف به صورت یک کل که به معجزه تجمع و انباشتگی تفسیر می‌شود، مؤثر است. بدین‌سان باید گفت که افکار عمومی، بخش مهم تصورات جامعه نسبت به جرم و مجرم را شکل می‌دهد. از این‌رو، ممکن است در یک بازه زمانی، افکار عمومی بدون در نظر گرفتن تعاریف رسمی از جرم، رفتاری را مجرمانه و فردی را مجرم بداند؛ بنابراین، به نظر می‌رسد که افکار عمومی جایگاه و دیدگاهی مستقل از قانون و مناسبات قانون‌گذاری نسبت به جرم و پدیده مجرمانه دارد.

رشد استفاده از فضای مجازی در دوره کنونی، موجب شکل‌گیری تحولات جدید در حوزه مفهوم جرم شده است؛ زیرا فضای مجازی اجتماعی نوین‌یاد است که راههای جدید برقراری روابط اجتماعی را برای انسان فراهم می‌کند. بر این اساس، یکی از ویژگیهای فضای مجازی آن است که به افراد این اجازه را می‌دهد که خود را باور و عرضه کنند (راینگولد، ۱۹۹۳).

1. Rheingold

میلر و آرنولد بر این باور هستند که گرچه برخی افراد در فضای مجازی خود غیر واقعی را نشان می‌دهند، اما عمده افراد در صفحات خصوصی، اطلاعات شخصی خود را به صورت آشکار بیان می‌کنند و نظرات واقعی خود را در مورد پدیده‌های مختلف اظهار می‌دارند (میلر و آرنولد، ۲۰۰۱). بر این اساس، می‌توان گفت که یکی از ویژگی‌های فضای مجازی آن است که موجب تغییر در نهادهای هویت‌ساز شده و عوامل معناساز هویتی را دستخوش تغییر کرده است (معمار و همکاران، ۲۰۱۲). به همین دلیل، افراد در فضای مجازی به صورت آشکار نظرات خود را در مورد مفهوم جرم و پدیده‌های مجرمانه بیان می‌کنند. بدین‌سان، بسیاری از رفتارهای ضداخلاق که توسط قانون‌گذار جرم‌انگاری شده‌اند، در شبکه‌های اجتماعی، توسط بسیاری از کاربران به‌عنوان رفتارهای مجاز قلمداد می‌شوند. به همین دلیل، بخشی از افکار عمومی در شبکه‌های اجتماعی نه تنها مخالفتی با رفتارهای مجرمانه ندارد، بلکه گاه حامی آنها نیز می‌شود.

با پیشرفت روزافزون شبکه اجتماعی اینستاگرام و افزایش کاربران آن، افراد اثرگذار این شبکه رو به افزایش است. با وجود آن‌که افراد تأثیرگذار^۲ اینستاگرام در دسته‌های مختلف همچون مدلها، فوتبالیستها، بازیگران، اشخاص متمول، خواننده‌ها، طنزپردازان و... قرار می‌گیرند، اما دسته جدیدی از آنها، افراد بزهکار هستند. این افراد که در ادبیات رایج افکار عمومی در اینستاگرام مشهور به «شرورها» هستند، دارای سبک زندگی مجرمانه هستند؛ بدین‌معنا که ارتکاب جرم در قالبهای مختلف همچون توهین، ایراد ضرب و جرح، نزاع دسته‌جمعی و... بخشی از فرهنگ روزمره آنها است.

این اشخاص با ظاهری مجرمانه و غیرمتعارف در صفحات اجتماعی خود فعالیت می‌کنند. اغلب این افراد دارای ریشه‌های بلند، خالکوبی، لباسها و مدل موهای خاص و صورت چاقو

1. Miller and Arnold

۲. اینفلوئنسرها

خورده هستند. اشرار اینستاگرام ضمن ارتکاب رفتارهای مجرمانه در صفحات شخصی و دنیای واقعی، با تأکید بر مفاهیم برجسته و حائز اهمیت در فرهنگ جامعه ایرانی همچون رفاقت، غیرت و مردانگی برای خود هوادار پیدا می‌کنند. به عبارت دقیق‌تر، بزهکاران فعال در اینستاگرام از طریق تمرکز بر حساسیتهای فرهنگی به بزهکاران ارزشمند تبدیل می‌شوند درک شهودی در چند سال اخیر در ایران نشان می‌دهد که برخی از ساختارهای جامعه از شرورهای اینستاگرام حمایت می‌کنند. از این رو، گرایش بخشی از اعضای جامعه به بزهکاران اینستاگرام حاکی از تحول نگرش افکار عمومی نسبت به پدیده‌های بزهکارانه است. این در حالی است که نقض ارزشهای جمعی از طریق نظام هنجارگذاری جنایی با پاسخ کیفری مواجه می‌شود. در این چارچوب، هر رفتاری که سبب آسیب به فرد یا اجتماع شود؛ اعم از آن که رفتار ناقض رابطه میان فردی یا تخطی از فرامین الهی / دستورات حکومت باشد، با پاسخ کیفری مواجه خواهد شد. صرف نظر از آن که چه کسی به رفتار مجرمانه پاسخ می‌دهد، بی‌شک متداول‌ترین، رسمی‌ترین و دردسترس‌ترین گونه پاسخ به جرم، «مجازات» است. در واقع، مجرم با گذر از هنجارهای اجتماعی مرسوم و نقض مقرره‌های کیفری، توازن طبیعی را ملتهب و پایه‌های نظم اجتماعی را متزلزل می‌کند و از این رو، مستحق کیفر است. بدین سان، گرایش برخی از ساختارهای جامعه ایرانی به بزهکاران، از یک سو، در تعارض با رویکرد سنتی تقبیح عمومی جرم است و از سوی دیگر، مؤید شکل‌گیری دوگانه قهرمان-ضدقهرمان در فرایندهای مجرمانه است. با توجه به اهمیت نگرش افکار عمومی در قبال پدیده‌های مجرمانه، نقش مهم فضای مجازی در تحول افکار عمومی و ضرورت مطالعه آسیب‌شناسانه هویت‌یابی مجرمانه در فضای مجازی، این پژوهش درصدد است تا با استفاده از روش تحلیل محتوای کمی و کیفی، نظرات^۱ موجود در صفحات شرورهای اینستاگرام را بررسی کند. از این رو، مسئله اصلی پژوهش حاضر این است که چه عواملی موجب می‌شوند

1. Comments

تا برخی از اعضای جامعه، بزهکاران را به‌عنوان قهرمانان خود در نظر گیرند؟ تحول در مفهوم جرم و گرایش به بزهکاری از چه طریق می‌تواند موجب هویت‌یابی مجرمانه شود و درنهایت، مؤلفه‌های اثرگذار بر اسطوره‌سازی بزهکاران و الگوپردازی از رفتار آنها کدام‌اند؟ برای تبیین بهتر موضوع، در ادامه، روش‌شناسی، تجزیه و تحلیل داده‌ها و تفسیر داده‌ها ارائه می‌شود. درنهایت، برآمد حاصل از پژوهش مطرح می‌شود.

روش

روش تحقیق در این پژوهش، تحلیل محتوا است. تحلیل محتوا که روشی برای تحلیل پیام‌های ارتباطی متنی، شفاهی، صوتی و تصویری است (کول، ۱۹۹۸)، برای نخستین بار به‌عنوان روشی برای تحلیل سرودها، روزنامه‌ها، مجلات، تبلیغات و سخنرانی‌های سیاسی قرن نوزدهم به کار گرفته شد (هاروود و گری، ۲۰۰۳). این روش برای بررسی نظام‌مند اطلاعات و آشکارکردن معانی پنهان در آنها و نیز فهم برخی اصطلاحات و کلمات استفاده می‌شود (مؤمنی‌راد و همکاران، ۲۰۱۳).

در یک تعریف عام، هولستی تحلیل محتوا را به هر تکنیکی که برای استنباط نظام‌مند و عینی ویژگی‌های خاص پیام‌ها به کار می‌رود، اطلاق می‌کند (هولستی، ۱۹۹۴). سندلوسکی^۱ نیز تحلیل محتوا را یکی از روش‌های تجزیه و تحلیل مطالعات کیفی می‌داند که به وسیله آن داده‌ها، خلاصه، توصیف و تفسیر می‌شوند. بر اساس تعریف، «تحلیل محتوا روشی برای کسب اطلاعات به منظور کشف موضوعات اجتماعی که در آن از طریق تحلیل محتوای داده شده، اظهارنظرهایی درباره روابط پیدایش، منظور فرستنده، تأثیر آن بر گیرنده و یا بر وضعیت اجتماعی انجام می‌شود» (استلندر، ۱۹۹۲). از این رو، تحلیل محتوا، «هر نوع فن استنتاج از طریق شناخت منظم و عینی ویژگی‌های پیام است» (صدیق سروستانی، ۱۹۹۶).

1. Cole
2. Harwood and Garry
3. Holsti
4. Sandelowski
5. Stelender

هدف تحلیل محتوا استنباط استنتاج و شناخت نسبی شرایط تولید موضوع به کمک شاخصهای نهان پژوهش است. در این حالت، مراحل مختلفی را باید در نظر گرفت. نخست، در نظر گرفتن تمامی ابعاد فضایی که اطلاعات در بستر آن جمع‌آوری شده است (مارشال و گرچن^۱، ۱۹۹۸). دوم، روشن کردن واژه‌ها و مفاهیم توسط بازیگران آن موقعیت و سپس رتبه‌بندی کردن آنها. سوم، آشکار کردن بخشهای پنهانی یک رابطه یا شبکه روابط موجود بین بازیگران و بخشهای مختلف رفتارها و گفتارها و درنهایت روشن کردن ناخودآگاه فردی یا جمعی در پی الفاظ و رفتارها. مجموعه این مراحل جمع‌آوری شده، تحلیل محتوا را به دنبال خواهد داشت. لذا هدف از تحلیل محتوای متن، شناسایی اهداف، ارزشها، فرهنگ و تمایلات نویسنده متن است. به عبارت دیگر، شناخت ناخودآگاه متن ملاک است (منادی، ۲۰۰۶). بر این اساس، از بررسی عوامل درونی و پنهان متن، موضوعاتی استخراج می‌شود که می‌تواند روشن‌کننده مسائل بسیار مهم در بطن جامعه باشد.

با وجود آن‌که تحلیل محتوا بر دو روش کمی و کیفی استوار است، اما در روش تحلیل محتوای کمی، مقدار زیادی داده‌ها به گونه مختصر تحلیل می‌شوند. در این روش می‌توان مجموعه‌ای از اسناد و یا متون را استخراج، شمارش و طبقه‌بندی کرد. تحلیل محتوای کیفی نیز دارای مراحل مشخص است. مایزینگ^۲ اولین گام این روش را تعریف داده‌ها معرفی می‌کند. در این مرحله، متونی که در راستای مسئله تحقیق مهم هستند، غربال می‌شوند. در مرحله بعد، تحلیل وضعیت گردآوری داده‌ها انجام می‌شود. در مرحله سوم، داده‌ها به صورت صوری توصیف می‌شوند و در مرحله بعد، آنچه فرد قصد دارد با کمک تفسیر از داده‌ها استخراج کند، مشخص می‌شود. لذا، اجرای تحلیل محتوای کیفی شامل سه تکنیک می‌شود. غربال اول، حذف گزاره‌هایی است که ارتباط چندانی با مسئله اصلی ندارند، صافی

1. Marschal and Gerchen
2. Mysing

دوم، دسته‌بندی گزاره‌های مشابه و درنهایت، غربال سوم تلخیص داده‌ها بر اساس گزاره‌های وسیع‌تر است (فلیک^۱، ۲۰۱۲).

با توجه به آن‌که از یک‌سو، پژوهش حاضر به دنبال ارزیابی نظرات موجود در صفحات شرورهای اینستاگرام است و از سوی دیگر، تحلیل محتوا به صورت خاص روی متن انجام می‌شود، به نظر می‌رسد که روش ترکیبی یعنی استفاده هم‌زمان از روش تحلیل محتوای کمی و کیفی، بهترین راه دستیابی به اهداف تحقیق باشد. بر این اساس، در ابتدا، با استفاده از روش تحلیل محتوای کمی، شاخصها اندازه‌گیری و سپس، با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، داده‌ها تفسیر شده‌اند. در پایان، نتایج کلی در پرتو یافته‌های تحلیل کمی و تفسیرهای تحلیل کیفی به دست آمده‌اند. نمونه‌گیری در سطح انتخاب موردهای مطالعه به شیوه نمونه‌گیری هدفمند غیراحتمالی صورت گرفته است. این امر به علت ماهیت این پژوهش است. به عبارت دقیق‌تر، برای دستیابی به بیش‌ترین اطلاعات داده‌ای، ده صفحه شرورهای اینستاگرام به صورت هدفمند انتخاب شدند.

اجرا و گزارش برآورد پایایی در تحلیل محتوا یک مسئله اساسی است. منظور از پایایی آن است که در صورت تکرار عملیات و استفاده از شیوه‌های کدگذاری یک تحقیق، مجدد بتوان به نتایج مشابه رسید. در این تحقیق با یک فاصله زمانی دو ماهه، کدگذاری مجدد نمونه‌ای از داده‌ها صورت گرفت. حجم موردنیاز برای برآورد پایایی مشتمل بر ۹۵ نظر در ده صفحه موردنظر بود که انتخاب نظرات به صورت نمونه‌گیری منظم تصادفی انجام شد. در این روش فرض بر آن است که تمامی اعضای جامعه متجانس هستند و از این رو، به هر یک از آنها از عدد ۱ تا N شماره یا کد داده می‌شود. در این روش، فاصله عددی دو نمونه به صورت ثابت مشخص می‌شود و بر همان اساس، موقعیت سایر اعضای نمونه با افزودن عدد ثابت به دست می‌آید. بدین‌سان، با استفاده از روش نمونه‌گیری منظم، ۹۵ نظر در ده

1. Flic

صفحه بررسی شد. برای ضریب پایایی از فرمول اسکات استفاده شد که در آن، $pr(a)$ بیانگر درصد توافق مشاهده شده بین دو کدگذار و $pr(e)$ بیانگر درصد توافق مورد انتظار است.

$$\pi = \frac{Pr(a) - Pr(e)}{1 - Pr(e)}$$

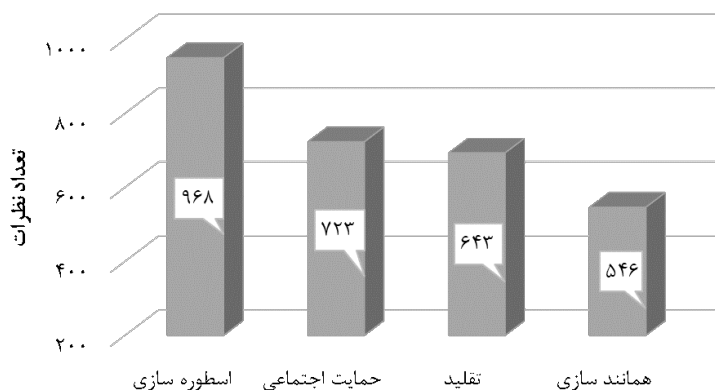
در نهایت، با استفاده از فرمول اسکات، ضریب پایایی معادل ۸۹٪ به دست آمد.

یافته‌ها

توصیف سرمؤلفه‌ها (تحلیل محتوای کمی)

در این پژوهش، سه پست آخر صفحات منتخب شناسایی و در هر پست، صد نظر انتهایی بررسی شدند. از مجموع ۳۰۰۰ نظر بررسی شده، ۱۲۰ نظر در غربال‌گری اولیه حذف شدند. دلیل این امر، بی‌ارتباط بودن نظرات با موضوع پژوهش حاضر بود. بدین ترتیب، ۲۸۸۰ نظر ارزیابی شدند و در قالب واحدهای ثبت و تحلیل جای گرفتند. با توجه به آن‌که نظرات واحدهای ثبت این پژوهش هستند، سرمؤلفه‌های مستخرج از واحدهای ثبت عبارتند از: اسطوره‌سازی، حمایت اجتماعی، تقلید و الگوبرداری و همانندسازی. از مجموع ۲۸۸۰ نظر، ۹۶۸ نظر مربوط به اسطوره‌سازی (۳۳/۷٪)، ۷۲۳ نظر مربوط به حمایت اجتماعی (۲۵/۱٪)، ۶۴۳ نظر مربوط به تقلید و الگوبرداری (۲۲/۳٪) و ۵۶۴ نظر مربوط به همانندسازی (۱۸/۹٪) است.

شکل ۱. فراوانی سرمؤلفه‌ها

پس از استخراج کمی سرمؤلفه‌ها، محورهای مورد تأکید در هر مورد، بررسی شد.

جدول ۱. محورهای مورد تأکید در نظرات

تعداد	محورهای مورد تأکید	عناوین
۹۶۸	قهرمان، اسطوره، ستون، آقام، تاج سری، سلطان، پهلوان، بزرگ‌مرد، ارباب، سالار، تاج‌دار، سلطان ادب، امپراتور، سامورایی، فردین خودتی، اسطوره اخلاق، عشق واقعی	اسطوره‌سازی
۷۲۳	ادامه بدین، خیلی خوب بود، بهترین هستی، اون بالا بینمت، بهترینها لیاقتت، با قدرت ادامه بدین ما کنار تون هستیم، حرف نداری، طرفدار تیم، پرچمت بالا	تشویق و حمایت
۶۴۳	مدل موها تو دوست داشتم رفتم مدل موهامو شبیهت کردم، یک روزی بهت می‌رسم و کنار دست خودت می‌شینم. منم کارامو شبیه کارهای شما کردم، قیافه مو شبیهت کردم، شلوار شش جیبیتو عشق است.	تقلید
۵۴۶	چند سال دیگه شبیه خودت می‌شم، بچه‌محل، یکی از پسته‌های مارو لایک کن مشتقی، یه لایک به ما نمی‌رسه؟ پیچ منو فالو کن سلطان، عشق داداش دایرکتتو چک کن. ۱۲ ساله زیر پرچمتم، از بچگی تو محل باهات حال می‌کردم، تورو خدا منو استوری کن، داداش عکس مشترک مون رو پست کن، من تتو کار سلطانم،	همانندسازی

برای بررسی دقیق‌تر موضوع در قسمت تحلیل محتوای کمی، تعداد و درصد فراوانی مقوله‌ها در صفحات ده‌گانه بررسی شد. بر اساس یافته‌ها در صفحات شماره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶ اسطوره‌سازی، در صفحات شماره ۷ و ۸ حمایت اجتماعی، در صفحه شماره ۹ تقلید و همانندسازی - به تعداد برابر - و در صفحه شماره ۱۰ همانندسازی بیش‌ترین محتواها را به خود اختصاص داده‌اند.

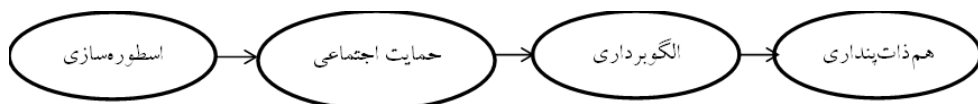
جدول ۲. تعداد و درصد فراوانی مقوله‌ها در صفحات ده‌گانه

صفحات	مجموع نظرات		نظرات	اسطوره‌سازی	حمایت اجتماعی	تقلید	همانندسازی
	تعداد	درصد					
۱	تعداد	۳۰۰	تعداد	۱۳۶	۸۱	۴۱	۴۲
	درصد		درصد	۴۵/۴	۲۷	۱۳/۶	۱۴
۲	تعداد	۲۸۰	تعداد	۱۰۸	۵۹	۷۳	۴۰
	درصد		درصد	۳۸/۵	۲۱	۲۶	۱۴/۵
۳	تعداد	۲۸۲	تعداد	۹۴	۶۱	۶۶	۶۱
	درصد		درصد	۳۳/۴	۲۱/۶	۲۳/۴	۲۱/۶
۴	تعداد	۲۹۰	تعداد	۱۰۱	۹۰	۶۲	۳۷
	درصد		درصد	۳۴/۸	۳۱/۲	۲۱/۳	۱۲/۷
۵	تعداد	۲۷۷	تعداد	۱۲۲	۴۴	۴۱	۷۰
	درصد		درصد	۴۴/۲	۱۵/۸	۱۴/۸	۲۵/۲
۶	تعداد	۲۹۴	تعداد	۱۱۷	۸۳	۶۵	۲۹
	درصد		درصد	۳۹/۷	۲۸/۲	۲۲/۱	۰/۰۹
۷	تعداد	۲۷۴	تعداد	۸۰	۸۹	۶۹	۳۶
	درصد		درصد	۲۹/۴	۳۲/۴	۲۵/۱	۱۳/۱

مجموع نظرات		نظرات	اسطوره‌سازی	حمایت اجتماعی	تقلید	هماندسازی
صفحات	تعداد					
۸	۳۰۰	تعداد	۶۸	۷۱	۹۲	۶۹
	درصد	۲۲/۸	۲۳/۶	۳۰/۶	۲۳	
۹	۳۰۰	تعداد	۷۰	۷۰	۸۰	۸۰
	درصد	۲۳/۴	۲۳/۴	۲۳/۴	۲۶/۶	۲۶/۶
۱۰	۲۸۳	تعداد	۷۲	۷۵	۵۴	۸۲
	درصد	۲۵/۴	۲۶/۵	۱۹/۲	۲۸/۹	

تفسیر داده‌ها (تحلیل محتوای کیفی)

در مرحله تفسیر داده‌ها، با مطالعه چندباره نظرات، واحدهای ثبت و تحلیل شناسایی شدند و ذیل واحدهای زمینه قرار گرفتند. متعاقب این امر، کدگذاری صورت گرفت و بعد از ساخت مقوله‌های مختلف، داده‌های خام اولیه، مهم‌ترین مبانی تفسیری را شکل دادند. برای تأیید تفسیرهای ارائه‌شده، از نظرات موجود در صفحات استفاده شده است. بر این اساس، اسطوره‌سازی میکروسلبریتیها، تشویق و حمایت، شبیه‌سازی مجرمانه و همذات‌پنداری با مجرم مهم‌ترین یافته‌های تحلیل کیفی هستند.

اسطوره‌سازی میکروسلبریتیها

اسطوره در زبان عربی از ریشه سطر گرفته شده و معنای آن، افسانه و سخن بی‌بنیاد است. در لغت‌نامه معین، اسطوره به معنای افسانه، قصه و سخن بیهوده آمده است (اسد سنگابی، ۱۹۹۸). معادل اسطوره در زبان انگلیسی واژه Hero است که به معنای شوالیه، قهرمان و نیمه خدا است. در زبان یونانی واژه Mouthos به معنای اسطوره و از ریشه Mouth یعنی دهان گرفته شده است. از این رو، می‌توان گفت که از یک سو، زبان و اسطوره مکمل یکدیگر محسوب می‌شوند و از سوی دیگر، زبان علت زنده‌بودن اسطوره است (کاسیرر^۱، ۱۹۹۸).

اسطوره از زبان برای ادامه حیات خود کمک می‌گیرد. با وجود آن‌که اسطوره، زبان است، اما اسطوره‌ای شدن فقط در زبان گفتاری و نوشتاری نیست، بلکه در تمام عرصه و نمودهای زندگی اجتماعی بروز و ظهور پیدا می‌کند (محمودی و غلامرضا کاشی، ۲۰۱۷). لذا، اسطوره، یک تصور جمعی از شجاعت، دلاوری و جنگ‌جویی و دارای ذاتی از دو منبع طبیعت انسانی و الهی است (شمس نجف‌آبادی و ناظری، ۲۰۱۷). اسطوره همواره متضمن یک آفرینش است؛ بدین معنا که فرایند خلق یک پدیده را تبیین می‌کند.

اسطوره فقط از واقعیات سخن می‌گوید و داستانی راستین است که نمایانگر قداست و ماوراءالطبیعه بودن است (وارنر^۲، ۲۰۰۰). از این رو، پایه و بنیان اسطوره‌ها همواره یکسان است و تجارب اجتماعی متعدد و مختلف میان گونه‌ها و فرهنگهای مختلف بشری موجب شده تا نمادهای اسطوره‌ای در هر جامعه‌ای به شکل خاص بازتاب یابد (کمبل^۳، ۲۰۱۷). صرف‌نظر از جلوه‌های خارجی و نمادهای اسطوره‌ای، یکی از محوری‌ترین کارکردهای اسطوره ایجاد سرمشق و الگو برای جوامع انسانی است. این امر تنها به جوامع پیشین و باستانی خلاصه نمی‌شود، بلکه انسان مدرن نیز به دنبال اسطوره‌سازی است.

1. Cassirer
2. Warner
3. Cambel

رشد فزاینده استفاده از اینترنت در دوره کنونی که موجب تغییر سبک زندگی افراد شده است، ارتباطات رودررو را به تعامل در شبکه‌های اجتماعی تغییر داده و به همین دلیل، امروزه، ارتباط از طریق شبکه‌های اجتماعی به یک روش مرسوم در روابط اجتماعی تبدیل شده است. شبکه‌های اجتماعی که اغلب با هدف سرگرمی تشکیل شده‌اند، موجب گسترش روابط میان‌فردی می‌شوند. از این‌رو، این شبکه‌ها به افراد اجازه می‌دهند تا از طرق مختلف با یکدیگر آشنا شوند و در قالب‌های عمومی و خصوصی به گفتگو با یکدیگر بنشینند. رشد فزاینده استفاده از شبکه‌های اجتماعی موجب شده تا فرایند قهرمان‌سازی در بستر فضای مجازی شکل گیرد. بدین‌سان، قهرمان‌سازی در جوامع مدرن در قلمروی فضای مجازی موجب شکل‌گیری مفهومی شده است که از آن به «سلبریتی مجازی» یاد می‌شود (ترنر، ۲۰۰۴).

امروزه با گسترش شبکه جهانی اینترنت، سلبریتیه‌های مجازی به بخش مهم زندگی افراد تبدیل شده‌اند. این افراد که دارای ویژگی‌های خاص هستند، با اقبال عمومی مواجه می‌شوند و مورد توجه کاربران قرار می‌گیرند. با این حال، برخی از افراد بدون داشتن ویژگی‌های برجسته و ممتاز، از شبکه‌های اجتماعی به‌مثابه ابزاری برای کسب شهرت استفاده می‌کنند و در قالب‌های مختلف، توجه کاربران را به خود جلب می‌کنند. این افراد نیز که در قلمروی سلبریتیه‌های مجازی محسوب می‌شوند، فاقد ویژگی‌های قهرمانانه هستند و به دلیل غیرواقعی بودن، اصطلاح «میکروسلبریتیه‌ها» بر آنها اطلاق می‌شود (مارویک و بوید، ۲۰۱۰). بدین‌سان، میکروسلبریتی یک فرد نیست، بلکه یک الگوی فکری است.

این اصطلاح به مجموعه‌ای از عملکردها اشاره دارد که افراد برای نمایش دادن خود از آنها استفاده می‌کنند (مارویک، ۲۰۱۳). از این‌رو، افراد عادی جامعه با استفاده از اینستاگرام و

1. Turner
2. Marwick and Boyd
3. Marwick

نشان دادن خود غیر واقعی، توانایی تولید و انتشار محتوا را به دست می‌آورند و از این طریق موجب رشد پدیده میکروسلبریتی می‌شوند. با وجود آن‌که میکروسلبریتیها در قلمروهای مختلف همچون موسیقی، رؤیافروشی، تابوشکنی، قماربازی و ... مشغول به فعالیت هستند، اما اشرار اینستاگرام که گاه از آنها به شاخهای مجازی نیز تعبیر می‌شود، نمونه بارزی از میکروسلبریتیها هستند. این افراد که دارای ظاهر خاص هستند، در صفحات خود رفتارها و گفتارهایی را بروز می‌دهند که واجد وصف مجرمانه است. با این حال، تعداد بالای دنبال‌کنندگان صفحات این افراد و بازخوردهای ارائه‌شده توسط کاربران در قالبهایی چون پسندیدن^۱ پستها و ارائه نظرات تشویق‌مدار نشان می‌دهد که برخی از مردم به شروهای اینستاگرام گرایش دارند.

با توجه به آن‌که انسان ذاتاً اسطوره‌گرا است، عده‌ای از افراد اشرار اینستاگرام را به عنوان اسطوره و رهبر خود برمی‌گزینند. بر اساس یافته‌های حاصل از تحلیل محتوای نظرات موجود در صفحات شروهای اینستاگرام و همچنین بررسی صفحات دنبال‌کنندگان آنها مشخص شد که فرایند قهرمان‌سازی میکروسلبریتیهای فضای مجازی امری رایج در برخی خرده‌فرهنگها است. در این بستر، دنبال‌کنندگان با ظاهر مشابه شورها درصد هستند تا کوچک‌ترین حرکات آنها را مدنظر قرار دهند.

هم‌زمان، بررسیها نشان داد که برخی شورها با تعداد دنبال‌کننده بالا دارای صفحات هواداری^۲ متعدد هستند. صفحات هواداری اشرار، تمامی رفتارهای رهبران خود را رصد می‌کنند و کوچک‌ترین اقدامات آنها را به اشتراک می‌گذارند. در سه نمونه، پسندیدن پستهای به اشتراک گذاشته‌شده توسط صفحات هواداری به وسیله شورها به عنوان یک امر بزرگ توسط صاحبان صفحات هواداری تبلیغ شد. در اغلب موارد، صاحبان صفحات هواداری،

1. Like
2. Fan Page

افرادی هستند که در تعیین الگوها و اسطوره‌های خود، اشرار را به‌عنوان قهرمان انتخاب می‌کنند و عکس آنها را به‌عنوان عکس نمایه^۱ خود انتخاب می‌کنند. علاوه بر آن، فرایند اسطوره‌سازی شرورها را می‌توان در قالب نظرات مختلف همچون «قهرمان»، «اسطوره»، «ستون»، «آقام»، «تاج سری»، «سلطان»، «بزرگ‌مرد»، «پهلوان»، «ارباب»، «سالار»، «تاج داری»، «جات روی سرمه»، «چشامی»، «قلبی»، «شاه دل»، «عشقی سلطان»، «گنگ»، «خاکتم»، «امپراطوری» و ... به‌وضوح مشاهده کرد. بر اساس تحلیل کیفی نظرات، اشرار در صفحات خود به دنبال تشکیل یک جامعه کوچک از هواداران خود هستند. در این بستر، شرور به‌عنوان پادشاه و هواداران به‌عنوان زیردستان عمل می‌کنند.

بر اساس یافته‌های جرم‌شناسی فرهنگی، فرهنگ، معنایی است که انسانها تولید می‌کنند و به محیط اطراف خود و پدیده‌های پیرامونی آن نسبت می‌دهند (فرل^۲، ۱۹۹۹). این دیدگاه به فرهنگ اجازه می‌دهد تا به اشکال مختلف در جامعه ظهور پیدا کند و امکان توافق نظر اجتماعی در مورد ارزشها را فراهم آورد. به باور جرم‌شناسان فرهنگی، عضویت در یک خرده‌فرهنگ، تنها به معنای داشتن الگوهای رفتاری مشترک نیست، بلکه به معنای شناخت متقابل و مشابه نسبت به اشیاء و اعمال است. لذا، قرارگرفتن اعضای خرده‌فرهنگها در معرض تعاریف هم‌سو و یا متضاد با قوانین کیفری و دریافت اطلاعاتی در باب زندگی اجتماعی، چگونگی رفتار و تعاملات آنها را در جامعه شکل می‌دهد (آقایی، ۲۰۱۶).

اعضای گروه، معمولاً در کنار آشنایی با تعاریف و معانی متضاد با قوانین کیفری، با تعاریف و هنجارهای قراردادی آن گروه نیز به‌طور کامل آشنا می‌شوند. از این رو، جرم‌شناسی با تمرکز بر خرده‌فرهنگهای مجرمانه، در پی تبیین علتها و فرایندهایی است که منجر به پیروی اعضای گروهها از شیوه‌های خاص پوشش، سبک صحبت‌کردن، رفتارها و

1. Profile
2. Ferrell

بزهکاریهای جمعی می‌شود (آسیایی، ۲۰۱۶). از این رو، آنچه رفتار مجرمانه نامیده می‌شود، خرده‌فرهنگهای رفتاری هستند که به شکل جمعی، حول شبکه‌ای از نمادها، آداب و رسوم و معانی مشترک گردآمده‌اند (دانش ناری^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). جرم‌شناسان فرهنگی با اضافه کردن درک پست‌مدرنیستی به فهم خود از جرم و انحراف و خرده‌فرهنگهای مجرمانه این مسئله را مطرح می‌کنند که خرده‌فرهنگهای مجرمانه، توسط قراردادهای موجود در گروه و از رهگذر نمادهایی مانند گویشهای عامیانه، زیبایی‌شناسی و شکل ظاهری مختص به خود تعریف می‌شوند.

این امر به وضوح در صفحات شرورها مشاهده می‌شود؛ زیرا بررسی صفحات اشعار و هواداران آنها و مجموع نظرات حاکی از وجود یک خرده‌فرهنگ مجرمانه است که از طریق نمادهایی چون طرز صحبت کردن، نوع خاص پوشش و آرایش و سبک زندگی مجرمانه بازنمایی می‌شود.

تشویق و حمایت

هر فرد در طول زندگی خود ناگزیر از برقراری روابط اجتماعی با دیگران است. در بسیاری از موارد، روابط اجتماعی افراد با هدف کسب حمایت اجتماعی است. هر چند حمایت اجتماعی می‌تواند از سوی اشخاص و شبکه‌های اجتماعی دورتر اتفاق افتد، اما اصیل‌ترین نوع آن از جانب خانواده و دوستان انجام می‌شود. از این رو، حمایت اجتماعی احساس ذهنی موردپذیرش قرار گرفتن، ارزشمندی، عشق و اهمیت است. به همین دلیل، حمایت اجتماعی «برای هر فرد یک رابطه امن به وجود می‌آورد که احساس صمیمیت و نزدیکی از ویژگیهای اصلی آن است» (ابراهیمی قوام، ۱۹۹۶). این نوع حمایت یک کمک دوجانبه است که موجب ایجاد تصور مثبت از خود، مهم‌بودن و تعلق داشتن می‌شود (برهن و فیلیپس^۲، ۱۹۸۵).

1. Danesh Nari

2. Brhend and philips

به باور کاهم و آنتونیسی^۱ حمایت اجتماعی ترکیبی از سه عنصر عاطفه، تصدیق و یاری است. عاطفه به معنای ابراز عشق و محبت، تصدیق به معنای آگاهی در رفتار و بازخوردهای مناسب و یاری نیز نوعی همکاری مستقیم است (ابراهیمی قوام، ۱۹۹۶). مازلو^۲ حمایت اجتماعی را یک نیاز اساسی برای رشد فردی می‌داند؛ زیرا افراد به محیط اجتماعی وابستگی دارند و با استفاده از محیط اجتماعی نیازهای بنیادی خود را رفع می‌کنند. باین‌حال، برخی متخصصان میان دو مفهوم دریافت حمایت اجتماعی و ادراک حمایت اجتماعی قائل به تفکیک شده‌اند. دریافت حمایت به معنای حمایت‌های آشکار همچون کمک‌های عینی است که با اندازه‌گیری تعداد حامیان و میزان حمایت مقدار آن مشخص می‌شود، اما ادراک حمایت به معنای درک دسترس‌پذیری و کفایت‌کردن انواع حمایت است که با اصطلاح رضایت‌مندی مرتبط می‌شود (بارا^۳، ۱۹۸۶؛ کومینز^۴، ۱۹۸۸).

رایج‌ترین دسته‌بندی در قلمروی مفهوم حمایت اجتماعی، تقسیم‌بندی آن به سه گروه حمایت‌های عاطفی، ابزاری و اطلاعاتی است. حمایت اجتماعی عاطفی به معنای حضور فردی در زندگی است که از حیث احساس همدلی، مراقبت، توجه و علاقه از دیگری حمایت می‌کند. حمایت اجتماعی ابزاری به کمک‌های مادی، عینی و واقعی‌ای اطلاق می‌شود که فرد از دیگران دریافت می‌کند و درنهایت، حمایت اجتماعی اطلاعاتی ناظر بر کسب اطلاعات مهمی است که از طریق تعامل دیگران حاصل می‌شود که از آن جمله می‌توان به توصیه‌ها، جهت‌گیریها و بازخوردها اشاره کرد (ریاحی و همکاران، ۲۰۱۰).

توانایی به دست آوردن حمایت اجتماعی عاطفی، ابزاری و اطلاعاتی تا حد زیادی به شبکه‌های اجتماعی افراد وابسته است (سارافینو^۵، ۱۹۹۴). منظور از شبکه‌های اجتماعی،

1. Kahm and Antonisy
2. Maslow
3. Bara
4. Cummins
5. Sarafino

مجموعه‌ای از ارتباطات اجتماعی و به هم پیوستگیهای میان فردی و گروهی است که در دو قالب شبکه مستقیم و غیرمستقیم مطرح می‌شود. شبکه مستقیم / شخصی / بی واسطه شبکه‌ای است که شامل کلیه افرادی می‌شود که شخص به صورت مستقیم با آنها در ارتباط است. شبکه غیرمستقیم نیز افرادی را شامل می‌شود که شخص با آنها به صورت مستقیم در ارتباط نیست و از طریق شبکه شخصی با آنها ارتباط برقرار می‌کند.

(هامر^۱ و همکاران، ۱۹۷۸) معتقدند که بر اساس نظریه‌های مبتنی بر دلبستگی جان بالبی^۲ منبع اصلی حمایت اجتماعی عاطفی و ابزاری، شبکه مستقیم و منبع مهم حمایت اجتماعی اطلاعاتی شبکه غیرمستقیم است (ابوحوزه و خوشابی، ۲۰۲۰). یونگ نیز همچون هندرسون^۳ بر این باور است که اعضای خانواده و دوستان نقش اصلی را در حمایت عاطفی ایفا می‌کنند اما در مورد حمایت اطلاعاتی، شبکه ارتباطاتی غیرمستقیم نیز می‌تواند منبع حمایت محسوب شود (یونگ^۴، ۱۹۸۰).

با وجود آن‌که حمایت اجتماعی در ابتدا در الگوهای زندگی روزمره شکل می‌گیرد، اما رشد فضای مجازی موجب شکل‌گیری رویکردهای حمایتی جدید شده است. از این رو، امروزه، فضای مجازی یک منبع غنی برای کسب حمایت و تشویق محسوب می‌شود. به همین دلیل، بسیاری از افراد تأثیرگذار اینستاگرام مورد حمایت دنبال‌کنندگان خود قرار می‌گیرند. این افراد با به اشتراک گذاشتن احساسات و عواطف درونی خود از حمایت دنبال‌کنندگان صفحات خود بهره می‌برند. برخی افراد به دلیل وجود ویژگیهای خاص شرورها، آنها را به عنوان الگو و سرمشق خود قرار می‌دهند و از آنها به عنوان اسطوره زندگی خود یاد می‌کنند. این امر به نوبه خود موجب شکل‌گیری احساس تشویق و حمایت اجتماعی

-
1. Hammer
 2. John Bowlby
 3. Henderson
 4. Jung

می‌شود. در واقع، هرگاه فردی، دیگری را به‌عنوان الگو و اسطوره خود انتخاب می‌کند، به حمایت از او می‌پردازد. در این بستر، ابتدایی‌ترین کاری که یک طرفدار برای بالابردن جایگاه و حمایت از الگوی خود می‌تواند انجام دهد، دنبال‌کردن و تبلیغ صفحه اسطوره است. به همین دلیل، برخی از صفحات شرورها، دنبال‌کنندگان بالایی دارد.

حمایت اجتماعی از شرورها در اینستاگرام، توسط دو دسته مهم صورت می‌گیرد. از یک‌سو، حمایت اجتماعی از سوی برخی اشخاص انجام می‌شود که با نزدیک‌کردن خود به اشرار، امنیت خویش را در مواقع بروز بحران تأمین می‌کنند اما خود از لحاظ شخصیتی شبیه به آنها نمی‌شوند. به‌عنوان مثال، می‌توان از برخی بانوان با ظاهر کاملاً موجه نام برد که با ساختن ویدیوهای پندآموز به همراه شرورها در واقع نوعی حمایت اجتماعی را برای خود ایجاد می‌کنند تا در مواقع بحرانی از آن استفاده کنند. هم‌زمان، عده‌ای از افراد که از نظر ویژگی‌های فیزیکی و جسمانی در موضع ضعف قرار دارند و در محله‌هایی ساکن هستند که آنها را در معرض آزار و اذیت افراد قدرتمندتر قرار می‌دهد، با نزدیک کردن خود به شرورها و طرح‌ریزی دوستی و ایجاد روابط صمیمانه با آنها حمایت لازم را کسب می‌کنند.

از سوی دیگر، افرادی که با ضعف درونی و کمبود اعتمادبه‌نفس مواجه هستند، از بزهکاران مجازی حمایت می‌کنند تا خلأهای درونی خود را پوشش دهند. در این مرحله، می‌توان به حمایت دوجانبه اشاره کرد. به عبارت دقیق‌تر، افراد از طریق حمایت از اشرار، در وهله اول از آنها حمایت می‌کنند و در گام بعد، برای خود منبع حمایتی به وجود می‌آورند. از این‌رو، حمایت از بزهکاران برای جلب نظر دیگران و کسب حمایت از آنها است. به‌عنوان مثال، صفحات هواداری و تازه‌کاران این حوزه برای آن‌که دنبال‌کنندگان خود را افزایش دهند، از شرورهای اینستاگرام استفاده می‌کنند. این امر از طریق نظرات حمایتی و تگ کردن صفحات آنها انجام می‌شود.

حمایت از شرورها توسط این دو دسته در قالبهایی چون «چشم مایی»، «خاک پاتم»،

«کشور بز نپاهنده شیم» و ... مطرح می‌شود. علاوه بر آن، نظرات دیگری همچون «ادامه بدین»، «خیلی خوب بود»، «بسیار عالی بود»، «کارت درسته»، «ترکوندی»، «اون بالاها بینمت»، «بهترینها لیاقتت»، «باریکلا، ایول»، «با قدرت ادامه بدید»، «عالی بود و آموزنده» و «پرطرفدار» نمونه‌های بارز تشویق و حمایت اجتماعی است. در این بستر شرورها با دریافت عینی و ملموس تشویقها و حمایتهای اجتماعی به مرحله ادراک و درونی‌سازی می‌رسند و با احساس رضایت از تشویقها و حمایتها به این نتیجه می‌رسند که افراد مفید برای جامعه هستند؛ زیرا تشویق و حمایت دنبال‌کنندگان مهر تأییدی بر فعالیتها و رفتارهای آنها محسوب می‌شود.

شبه‌سازی مجرمانه

بر اساس نظر گابریل تارد^۱ جرم‌شناس و جامعه‌شناس فرانسوی تقلید در دو قالب صورت می‌گیرد: اول، تقلید آداب و رسوم بین نسلها؛ یعنی آن چیزی که نسلی از نسل دیگر فرا می‌گیرد و دوم، تقلید مراسم و عادات بین افراد در زمان حال؛ بدین معنا که فرد چیزی را از دیگری می‌بیند، آن را می‌پسندد و متعاقب آن، رفتار موردنظر را تقلید می‌کند (آگبرن و نیمکوف^۲، ۲۰۰۲).

به باور تارد، انسانها در جوامع مختلف به طور نامحدود از یکدیگر تقلید می‌کنند (نجفی ابرنآبادی و هاشم بیگی، ۲۰۱۸). از این رو، ابتکار و اختراع در زمینه‌های مختلف به دست عده‌ای محدود و مشخص صورت می‌گیرد و این عمل در میان جامعه از طریق تقلید و تبعیت‌پذیری گسترش می‌یابد. با توجه به آن‌که نظریه تقلید یک مسئله روان‌شناختی است، پس از تارد، متخصصان روان‌شناسی بر پدیده یادگیری و تقلید تمرکز کردند. مهم‌ترین آثار روان‌شناختی این حوزه مربوط به آلبرت بندورا^۳ است (فضلی و دارابی، ۲۰۱۶). بندورا در

1. Gabriel Tarde
2. Ogburn and Nimkoff
3. Albert Bandura

آثار خود تقلید را تحت عنوان الگوبرداری یا یادگیری مشاهده‌ای مدنظر قرار داده است. از این رو، تقلید در روان‌شناسی، الگوبرداری یا یادگیری مشاهده‌ای نامیده می‌شود (آقایوسفی و دیگران، ۲۰۱۹). براساس این نظریه، یادگیری از طریق مشاهده، تقلید و الگوبرداری صورت می‌گیرد (حامدی و پاشایی، ۲۰۲۱).

به باور بندورا، بررسی یادگیری مشاهده‌ای چهار مرحله توجه، یادسپاری، بازآفرینی و انگیزشی را شامل می‌شود (بشیر و حسینی، ۲۰۱۲). توجه، اولین گام در الگوبرداری یا یادگیری مشاهده‌ای است (شولتز، ۲۰۱۰). دومین فرایند، یادسپاری است. شخص برای تبدیل مشاهدات به الگوها باید اطلاعات مشاهده‌شده را در حافظه نگه دارد تا قابل بازیابی شوند (فیست، ۲۰۲۲). بازآفرینی به‌عنوان گام سوم فرایند یادگیری مشاهده‌ای همان تقلید از رفتارهای الگو است. بازتولید رفتاری طبق الگوهای مدل شده و با سازماندهی پاسخهای فضایی و مکانی حاصل می‌شود (بندورا، ۱۹۹۳). درنهایت، فرایند انگیزشی آخرین مرحله فرایند یادگیری تقلیدمحور است. بر این اساس، با وجود شکل‌گیری یادگیری مشاهده‌ای، فرد در صورتی رفتار الگو را انجام می‌دهد که متأثر از فرایندهای انگیزشی باشد.

پس از آن‌که میکروسلبریتیها به قهرمان و اسطوره تبدیل می‌شوند، خط‌مشی و الگوهای رفتاری آنها موردتوجه هواداران قرار می‌گیرد. هواداران شرورها در گام اول، صفحات آنها را دنبال می‌کنند. در مرحله بعد، الگوهای رفتاری آنها را به صورت روزانه بررسی می‌کنند. در سطح بازآفرینی ظاهری، هواداران تلاش می‌کنند تا به لحاظ ظاهری شبیه شرورها شوند. در اکثر نظرات بررسی‌شده این نتیجه حاصل شد که اکثر طرفداران اشرار اشخاصی با ریشهای بلند، تی‌شرتهای اورسایز با طرحهای نامتعارف، شلوارهای شش جیب، تتوهای فراوان بر سر و گردن و دست و مدل موهای شبیه به یکدیگر هستند. هم‌زمان، این دسته از افراد از

1. Schultz
2. Fissette
3. Bandura

الگوهای کلامی خاص و مشابه یکدیگر استفاده می‌کنند. علاوه بر آن، بررسی قسمت معرفی^۱ صفحات دنبال‌کنندگان نشان داد که الگوریتم مشابه میان اشرار و هواداران وجود دارد؛ بدین معنا که در قسمت معرفی صفحات هواداران عباراتی همچون اصطلاحات مورد استفاده شرورها مشاهده می‌شود.

از نظر بندورا، عمده رفتارهای انسان از طریق مشاهده الگو آموخته می‌شود. لذا، فرد با مشاهده رفتارهای دیگران از آنها ایده می‌گیرد تا در موقعیتهای بعد، از اطلاعات به دست آمده به مثابه راهنمای رفتاری استفاده کند (بندورا، ۱۹۹۳). بر این اساس، یادگیری می‌تواند به جای این‌که صرفاً با تقویت مستقیم صورت گیرد، از طریق مشاهده یا الگو روی دهد (شولتز، ۲۰۱۰). لذا، اساس یادگیری مشاهده‌ای سرمشق‌گیری است. یادگیری از طریق سرمشق‌گیری عبارت است از اضافه کردن به رفتار مشاهده شده و کسر کردن از آن و تعمیم دادن یک رفتار مشاهده شده به موقعیت دیگر. به عبارت دیگر، سرمشق‌گیری فرایندهای شناختی را دربرمی‌گیرد و صرفاً تقلید یا کپی کردن نیست (فیست، ۲۰۲۲). در الگوبرداری یا یادگیری مشاهده‌ای، مشاهده‌گران همه الگوهای رفتاری سرمشق را کسب نمی‌کنند و ویژگیهای سرمشق و مشاهده‌گر تأثیر بسزایی بر تقلید دارد (آقایوسفی و دیگران، ۲۰۱۹). به همین دلیل، در این مرحله، نحوه اصلاح موها، ریشهای بلند، شلوارهای شش جیب، تتوهای خاص، پدیده نوچه‌گری و صورتهای چاقو خورده مورد توجه قرار می‌گیرد. در نهایت، در مرحله آخر، تبدیل شدن به شرور و اسطوره شدن برای دیگران، نیروی انگیزشی قوی در تکمیل فرایند است. با توجه به آن‌که ویژگیهای اشرار و قدرت اجتماعی آنها مشخص است، مشاهده‌گر به عنوان فرد ضعیف و فرودست تلاش می‌کند تا از یک سو، به دسته نوچه‌های شرور بپیوندد و از سوی دیگر، از طریق تقلید، جایگاه خود را بهبود بخشد.

در فرایند شبیه‌سازی مجرمانه، هواداران ایده‌های خود را از طریق مشاهده یاد می‌گیرند

1. Bio

و بر اساس آن، رفتار می‌کنند. به عبارت بهتر، در یک فرایند تعامل محور، مشاهده‌گران از الگوها تقلید می‌کنند. با این حال، هواداران بیش‌تر از کسانی تقلید می‌کنند که از نظر فیزیکی به آنها نزدیک‌تر هستند. به همین دلیل، آن‌چنان‌که از محتوای نظرات مشخص می‌شود، بسیاری از هواداران شرورها، هم‌محلله‌ایهای آنها هستند. بر اساس یافته‌ها، افراد از همسایه، محیط اطراف و دوستان بیش‌تر تقلید می‌کند تا افرادی که از آنها دور هستند. از این‌رو، می‌توان گفت که کسانی که در محیط‌های منحرف رفت‌وآمد دارند یا در آن زندگی می‌کنند، در چارچوب تقلید - و نه از روی نیاز و ارضای احساسات فردی - به پدیده‌های مجرمانه روی می‌آورند. در این بستر، افراد رفتارهای مجرمانه را الگوی رفتاری خود قرار می‌دهند و درنهایت، رفتارهای آنها نیز منحرفانه و مجرمانه می‌شود. بر این اساس، می‌توان گفت که رفتارهای مجرمانه آموختنی‌اند، اما انتخاب نوع رفتار بسته به شرایط و الگوهای فردی، متفاوت خواهد بود. به عبارت دقیق‌تر، رفتار در نتیجه واکنش دیگران تحلیل می‌شود. دو فرایند اصلی برای تقویت رفتار یا ترک آن، نظام پاداش و کیفر است. تقویت یک رفتار واکنشی است که فرد به دلیل پاداش مجدد آن را انجام می‌دهد؛ درحالی‌که تنبیه موجب می‌شود تا فرد رفتار را ترک کند. بدین‌سان، ارتکاب رفتار هنجارمند یا منحرفانه بسته به نوع نظام تنبیه یا پاداش است؛ زیرا این دو راهبرد موجب تغییر الگوهای رفتاری می‌شوند.

نظریه یادگیری اجتماعی جرم بر تأثیرات متقابل بین رفتار و محیط تأکید دارد و بر الگوهای از رفتار متمرکز می‌شود که فرد آنها را برای کنار آمدن با محیط در خود پرورش می‌دهد. این الگوها از راه تجربه مستقیم پاسخهای محیط به فرد یا مشاهده پاسخهای دیگران کسب می‌شود؛ بدین‌معنا که فرد ابتدا رفتار مواجهه شده با پاسخ مطلوب یا پاداش را از رفتاری که نتایج نامطلوبی به بار آورده، جدا می‌کند، آن‌گاه الگوی توأم با موفقیت را برگزیده و دیگر رفتارها را کنار می‌گذارد. لذا، متخصصان یادگیری اجتماعی با تأکید بر عوامل شناختی، از یک‌سو، به وجود قوه تعقل و ادراک افراد و از سوی دیگر بر توانمندسازی افراد در بازنمایی

نمادهای موقعیتی تأکید می‌کنند و بر این نکته پافشاری می‌کنند که انسان می‌تواند پیامدهای احتمالی رفتار خویش را پیش‌بینی و بر همان اساس، رفتار خود را تنظیم کند. با توجه به آن‌که در خرده‌فرهنگهای مجرمانه، ارتکاب جرم با پاداش همراه می‌شود، افراد به این درک شناختی می‌رسند که برای عضویت پایدار در خرده‌فرهنگهای مجرمانه باید مرتکب رفتارهای مجرمانه شوند. این مسئله به‌خوبی مؤید تعارض فرهنگها است. رابطه میان تعارض فرهنگی و جرم که در آرای سلین^۱، جرم‌شناسی سوئدی تبار آمریکایی آمده است، ناظر بر حالتی است که در آن، میان هنجارهای فرهنگی مختلف تعارض به وجود آید. از نظر سلین، مهم‌ترین مصادیق تعارض عبارتند از: ۱- هنگامی که قوانین در مرز میان قلمروهای فرهنگی هم‌جوار با یکدیگر برخورد می‌کنند؛ ۲- هنگامی که قانون یک گروه و جامعه فرهنگی، گسترش یافته و قلمرو گروه یا جامعه دیگر را تحت پوشش قرار می‌دهد؛ ۳- هنگامی که اعضای یک گروه فرهنگی، به قلمروی گروه دیگر مهاجرت می‌کنند. در این بستر، برخی از موقعیتهای فردی در معرض هنجارهای متضاد قرار می‌گیرند؛ به‌نحوی که پاسخ فرد به این موقعیتهای هنجارهای برخی از گروههای ذی‌نفع را نقض خواهد کرد. بدین ترتیب، اعتبار نظریه تعارضهای فرهنگی در تأکید بر این موضوع است که ارزشهای اخلاقی و اجتماعی که قانون جزا بر آنها تأکید می‌کند و محلی برای تبلور و حمایت از آنها محسوب می‌شود، ممکن است به وسیله تعداد زیادی از شهروندان درک یا پذیرفته نشود یا در تضاد با ایدئولوژی و ارزشهای اخلاقی آنها باشد (نجفی ابرنآبادی و هاشم‌بیگی، ۲۰۱۸). این مسئله در نظریه خرده‌فرهنگ مجرمانه آلبرت کوهن^۲ نیز مشاهده می‌شود. بر اساس این نظریه، نوجوانان طبقه فرودست - به ویژه سیاه‌پوستان - در جامعه آمریکا به دلیل ناتوانی در دستیابی به اهداف ترسیم‌شده در مدارس، احساس محرومیت و فشار می‌کنند و به همین

1. Sellin
2. Albert Cohen

دلیل، با طرد ارزشهای غالب، به تدریج هنجارها و قواعد خاص خود را شکل می‌دهند. در این بستر، رویکرد خاص نوجوانان موجب می‌شود تا به تدریج چارچوبهای هنجاری خاص در پرتو همبستگی و منافع مشترک به وجود آید. این امر به تدریج موجب شکل‌گیری خرده‌فرهنگ مجرمانه در میان نوجوانان می‌شود. در این خرده‌فرهنگ، ارتکاب جرم به مثابه نفی فرهنگ غالب و تحقیر آن نگریسته می‌شود (نجفی ابرندآبادی، ۲۰۱۳).

تفاوت ارزشها و هنجارها در گروههای مختلف اجتماعی که نشان‌دهنده نسبی بودن مفهوم جرم و انحراف است، ثابت می‌کند که تفاوت در ساختار اجتماعی، فرهنگ، جایگاه افراد و شاخصهای گروههای اجتماعی، موجب تعاریف متفاوت از مفاهیمی چون رفتار منحرفانه و رفتار بهنجار می‌شود. از این رو، در حالی که در ساختار جامعه، ارتکاب رفتارهای منحرفانه و مجرمانه، الگوهای رفتاری ضدارزش و نابهنجار محسوب می‌شوند، اما در خرده‌فرهنگهای مجرمانه، ارتکاب رفتارهای مجرمانه به عنوان رفتارهای ارزشمند تلقی می‌شوند؛ زیرا واکنش دیگران در قبال این رفتارها توأم با احساس رضایت است.

همذات‌پنداری با مجرم

با توجه به آن‌که انسان یک موجود اجتماعی است، روابط او با دیگران ماهیت کنشی دارد. باین حال، عده‌ای از افراد در ارتباط با دیگران دچار اضطراب می‌شوند و این رابطه به منبعی از احساسات ناخوشایند تبدیل می‌شود (مسگریان، ۲۰۱۷). فروید اضطراب را ترسی بی‌هدف تعریف می‌کند و آن را جزء مهمی از نظریه شخصیت خود می‌داند (شولتز، ۲۰۱۰). از این رو، تحلیل اضطرابهایی که در ریختهای مختلف بر «من» هجوم می‌آورند و موجب برانگیخته شدن مکانیزم دفاعی می‌شوند، مهم است (دادستان و منصور، ۲۰۲۱).

افراد برای دور نگه‌داشتن افکار، غرایز و احساسات غیرقابل قبول همچون اضطراب از راهکارهای گوناگونی استفاده می‌کنند که فروید آنها را «مکانیزم دفاعی» نامیده است

(هالجن^۱، ۲۰۱۴). به باور فروید به عنوان نظریه پرداز اصلی مفهوم مکانیسم دفاعی، افراد از سازوکارهای دفاعی استفاده می کنند تا تجربیات آزاردهنده را از خود دور کنند (نصیری و صالحی، ۲۰۱۵)؛ بنابراین، می توان گفت که مکانیزم دفاعی عبارت است از واکنش ناخودآگاه فرد به منظور کاهش اضطراب از طریق تفسیر در ادراک واقعیت. از این رو، راهبردهای دفاعی، شیوه هایی هستند که افراد به طور ناخودآگاه در برابر وقایع دلهره آور به کار می برند تا از خود در برابر آسیبهای روانی محافظت کنند (ملاابراهیمی و حمزه، ۲۰۲۲).

با وجود آن که سازوکارهای دفاعی متفاوت هستند، اما یکی از مهم ترین مصادیق آن، همانندسازی یا همذات پنداری است. این مفهوم یک اصطلاح در روانکاوی است که ریشه آن را در نوشته های فروید می توان یافت. معادل انگلیسی اصطلاح همذات پنداری/ همانندسازی/ همسان سازی^۲ است (زاهدین فرد و توکلی، ۲۰۲۱). در اصطلاح، همانندسازی فرایندی است که در آن فرد از طریق همذات پنداری، هویت خود را با هویت مخاطب ادغام می کند (گات^۳، ۲۰۰۶). هدف از انجام این امر، درک موقعیت و تجارب مخاطب است (کرول^۴، ۲۰۰۱).

از نظر فروید، همانندسازی فرایندی است که در آن «من» تلاش می کند تا اشیا یا رویدادهای درون محیط را با امیال و آرزوهای خود مطابقت دهد. نتیجه این امر، احساس ارزشمندبودن از طریق متصل کردن خود به یک شخص، گروه یا سازمان دیگر است (زاهدین فرد و توکلی، ۲۰۲۱). لذا، قدرت فرد در فرایند همانندسازی از قدرت دیگران سرچشمه می گیرد (عنبرزاده، ۱۹۹۳). بدین ترتیب، همانندسازی یک فرایند روان شناختی است که فرد به وسیله آن جنبه، خصیصه یا صفتی را از فرد دیگر می گیرد و خود را بر اساس آن الگو تغییر می دهد (دادستان و منصور، ۲۰۲۱).

برخی از متخصصان، همذات پنداری را معادل این همانی یا همانندی می دانند. از نظر

1. Haljin
3. Gott

2. Making Identical
4. Kroll

این اندیشمندان، هم‌ذات‌پنداری، گرفتن صفات مناسب دیگری و از آن خود ساختن آنها است. از این رو، این‌همانی تقلیدی عمیق و پایدار است که در طی آن، صفات گرفته‌شده جزء شخصیت فرد می‌شود (سیاسی، ۲۰۱۶).

دانیل گلیرز^۱ بر این باور است که نظریه‌های یادگیری جرم، رویکرد ماشین‌انگارانه نسبت به کج‌رفتاران دارد و به همین دلیل، علت‌شناسی جرم را باید از طریق رویکردهای روان‌شناختی بررسی کرد. از نظر گلیرز، اساس نظریه‌های یادگیری مبتنی بر این امر است که شخص به صورت مکانیکی درگیر امور بزهکارانه می‌شود و به همین دلیل، نظریه‌های این حوزه، قابلیت‌های تصمیم‌سازی و پذیرش نقش فرد را نادیده می‌گیرند. گلیرز تلاش کرد تا با تأکید بر یافته‌های روان‌شناسی شخصیت، تصور ماشین‌انگارانه از کج‌رفتاران را اصلاح کند. به همین دلیل به باور او، تعامل با کج‌رفتاران اعم از واقعی یا مجازی به‌خودی‌خود ضرری ندارد، مگر آن‌که به حدی برسد که فرد خود را با کج‌رفتاران یکی بداند و از آنها هویت بگیرد (صدیق سروستانی، ۲۰۲۲). وی با مطرح کردن نظریه هویت افتراقی^۲ بیان می‌کند که فرایند هویت‌مدار، میزان هویت‌پذیری فرد با اشخاص دیگر را چه به شکل واقعی و چه به شکل مجازی مشخص می‌کند. گلیرز تعامل افراد با کج‌رفتاران در جهان واقع، کتابها، فیلمها و فضای مجازی را تا جایی مجاز می‌داند که فرد از آنها هویت نپذیرد و با آنها به‌عنوان الگو و قهرمان برخورد نکند. با این حال، زمانی که فرد، بزهکار را به‌عنوان الگوی خود شناسایی کند، فرایند هویت‌پذیری موجب درگیر شدن فرد در فرایندهای مجرمانه می‌شود. بدین ترتیب، علت اصلی کج‌رفتاری، هویت‌پذیری از بزهکاران یا هویت‌پذیری افتراقی یا هم‌ذات‌پنداری با مجرم است.

با وجود آن‌که که مکانیزم‌های دفاعی به‌نحوا هستند و استفاده از آنها در موقعیتهایی لازم

-
1. Daniel Glizer
 2. Differential Identification

است اما به کارگرفتن آنها به صورت افراطی ممکن است مضر باشد و به رفتار و سواسی، مکرر و روان‌رنجور بینجامد (فیست، ۲۰۲۲). به‌عنوان مثال، استفاده افراطی از همانندسازی موجب اختلال در هویت شخص می‌شود. این وضعیت که از آن به درون‌فکنی یاد می‌شود، ناظر بر حالتی است که در آن، فرد در هم‌ذات‌پنداری دچار افراط می‌شود. لذا، می‌توان گفت مکانیزم دفاعی درون‌فکنی شکل افراطی همانندسازی است. در مکانیزم درون‌فکنی فرد به صورت ناهشیار خود را با دیگران یکسان می‌داند و به صورت فرضی خود را مثل دیگران می‌بیند (دارابی، ۲۰۱۸).

با وجود آن‌که تقلید نوعی شبیه‌سازی سطحی و ظاهری است، همانندسازی رویکردی عمیق است که در بستر آن، فرد رفتارهای خود را به صورت کامل بر کنشهای قهرمان منطبق می‌کند. به‌عنوان مثال، گزاره «من هم در چند سال آینده شبیه به تو می‌شوم» یکی از پرتکرارترین نظرات است که نشان می‌دهد فرد در فرایند درونی‌سازی و همانندسازی، مسیر زندگی خود را بر اساس سبک زندگی شرورها تعریف می‌کند. به‌عبارت‌دیگر، می‌توان گفت این شکل از همانندسازی افراطی همان درون‌فکنی است که موجب اختلالات شخصیتی و روان‌شناختی می‌شود. بر اساس یافته‌های حاصل از تحلیل نظرات می‌توان گفت که هم‌ذات‌پنداری با مجرمان ناشی از «عشق به شرورشدن» است.

افراد علاقمند به شرورشدن در برابر اشارات احساس ضعف درونی می‌کنند و تلاش می‌کنند تا خود را با امیال و آرزوهای خود مطابقت دهند. به همین دلیل، آنها از طریق «نوجه‌شدن» خود را با اشارات مرتبط می‌کنند تا از این طریق، قدرت خود را از قدرت آنها به‌عاریت گیرند. لذا، این شکل از همانندسازی، علاوه بر فرایند شبیه‌سازی، نوعی ارتباط‌گیری با شرورها را نیز در پی دارد؛ بدین معنا که شخص هم از لحاظ باطنی و هم از حیث ظاهری به اشارات شبیه می‌شود تا احساس ارزشمندبودن را تجربه کند؛ زیرا در دنیای ساخته‌شده توسط شرورها رفتارهای قلدرمآبانه به‌عنوان ارزش پذیرفته شده است.

به همین دلیل، هواداران اشرار با درونی‌سازی ارزشهای آنها، رفتارهای مجرمانه را مدنظر قرار می‌دهند. در این بستر، افراد از طریق نزدیک‌سازی خود با شرورها درصدد هستند تا ضعفهای روحی و جسمانی خود را مخفی کنند و زیر چتر آنها مرتکب رفتارهای قلدرمآبانه شوند. به‌عبارت‌دیگر، فضای مجازی موجب قلدری نوجه‌ها در دنیای حقیقی می‌شود. قلدری که جلوه بارز رابطه قدرت‌مدار نابرابر در مناسبات اجتماعی است، قرائت سستی از ایجاد مزاحمت و آزار دیگران است. با وجود آن‌که عدم توازن قدرت در قلدری می‌تواند ناشی از وضعیت جسمانی، پایگاه اجتماعی و تعلق فرد به گروه‌های مجرمانه و مجرمان خطرناک باشد، به نظر می‌رسد که وابستگی افراد به شرورها، یک دلیل مهم برای رشد قلدری است. دسته مهم دیگر که به مرحله هم‌ذات‌پنداری با مجرم می‌رسند، افراد دارای ضعفهای جسمانی هستند. این دسته از افراد در تعاملات اجتماعی و از لحاظ جسمانی دارای ضعف هستند؛ به‌نحوی‌که در روابط با دیگران دچار اضطراب می‌شوند و همین مسئله، احساسات ناخوشایند را برای آنها به همراه می‌آورد. به همین دلیل، این دسته از افراد برای دوری از اضطراب، ترس و نگرانی، خود را به شرورها نزدیک می‌کنند. در این شرایط، هواداران با اشرار هم‌ذات‌پنداری می‌کنند تا تجربیات آزاردهنده را از خود دور کنند. این امر که جلوه‌ای از مکانیزم دفاعی است، در فرامن شخصیت افراد رخ می‌دهد. درواقع فرد در فرامن به درونی‌سازی فرایند هم‌ذات‌پنداری می‌رسد تا از این طریق، خلأهای درونی خود را مرتفع کند. تحلیل صفحات این دسته از افراد نشان داد که آنها اغلب دارای جثه‌های کوچک و ضعیف هستند که توان دفاع از خود را در محله‌های جرم‌خیز ندارند. به همین دلیل، با وجود میل باطنی، به شرورها نزدیک می‌شوند تا خلأهای خود را جبران کنند.

بحث

پیشرفت فناوری در دوره کنونی موجب شده تا استفاده از شبکه اجتماعی اینستاگرام به بخشی از سبک زندگی افراد تبدیل شود. از این رو، افراد روزانه ساعتی را در اینستاگرام می‌گذرانند. بسته به شخصیت هر فرد، میزان استفاده و اثرپذیری افراد از محتوای اینستاگرام متفاوت است. به همین دلیل، برخی از افراد، نوع پوشش، رفتار و عملکرد شخصی خود را بر اساس الگوهای اینستاگرام تعریف می‌کنند. با وجود آن‌که رهیافتهای الگومدار در اینستاگرام متفاوت است و شاخهای مجازی با الگوهای مد، تبلیغات، رؤیافروشی و ... در صدد جذب مخاطب برمی‌آیند اما یک دسته مهم از افراد که در این شبکه به الگو و اسوه تبدیل شده‌اند، بزهکاران یا شرورها هستند. گرچه اشرار در صفحات خود، محتوای زرد، غیرسودمند و حتی مجرمانه تولید و خرده‌فرهنگهای مجرمانه را بازنمایی می‌کنند، اما عده‌ای از افراد جامعه جذب آنها می‌شوند.

بررسی صفحات شرورها و تحلیل محتوای پستها و نظرات موجود نشان داد که طرفداران اشرار در ابتدا آنها را به‌عنوان اسطوره و قهرمان خود در نظر می‌گیرند. به همین دلیل، حمایت اجتماعی از شرورها در قالبهای مختلف صورت می‌گیرد. اشرار که حمایت اجتماعی را درک و دریافت می‌کنند، به شکوفایی و استقلال فردی می‌رسند. به عبارت دقیق‌تر، این اشخاص به درجه‌ای از استقلال می‌رسند که به‌عنوان منبع حمایت اجتماعی در نظر گرفته می‌شوند. از این رو، می‌توان گفت که حمایت اجتماعی یک فرایند ساختاری است که در آن، شرورها منابع حمایت را درک و از آن استفاده می‌کنند، به استقلال شخصی می‌رسند و در یک روند تکاملی، به منبع حمایت تبدیل می‌شوند.

با این حال، ویژگی اساسی اسطوره آن است که برای زندگی هواداران خود سرمشق ارائه می‌دهد؛ بنابراین به تبع اسطوره‌سازی و حمایت اجتماعی، افراد از سرمشقه‌های ارائه شده

توسط شرورها الگوبرداری می‌کنند. الگوبرداری ابتدا جلوه‌های ظاهری همچون نوع رفتار، گفتار، پوشش و انجام حرکات خاص را دربرمی‌گیرد. در فرایندهای تقلیدمحور، فرد به علت ویژگی‌های شخصیتی اشرار، در تلاش است تا خود را به آنها شبیه کند. در واقع، برخی از افراد، متعاقب اسطوره‌سازی و در پرتو تقلید و الگوبرداری، سبک زندگی شرورها را به‌عنوان شیوه زندگی خود تعریف می‌کنند. بخش مهم الگوبرداری زمانی اتفاق می‌افتد که فرد رفتارهای اشرار را در برخوردهای اجتماعی مشاهده می‌کند. از این رو، رفتارهای آنها الگوبرداری و استفاده می‌شوند. این امر که مؤید یادگیری اجتماعی است، ثابت می‌کند که کنشهای انسانی محصول رابطه دوسویه رفتار و محیط است. به همین دلیل، فرد رفتار شرورها را به‌عنوان الگوی توأم با موفقیت برمی‌گزیند. مبنای یادگیری اجتماعی در این بستر، تمرکز بر رابطه متقابل فرد با جامعه است؛ بدین معنا که جرم محصول یادگیری رفتارهای مجرمانه در بستر تعاملات اجتماعی است. از این رو، می‌توان گفت که الگوبرداری از اشرار، بخش مهمی از فرایندهای یادگیری جرم است.

با وجود آن‌که قهرمان‌سازی و حمایت اجتماعی در ابتدا جلوه ظاهری به خود می‌گیرد، اما در گام بعد موجب اثرگذاری بر ابعاد شخصیتی هواداران می‌شود. این امر که از آن به هم‌ذات‌پنداری با شرورها یاد می‌شود، ناظر بر فرایندی است که در آن فرد هویت و شخصیت خود را با هویت اشرار در هم می‌آمیزد تا از این طریق، آرزوها و رؤیاهای خود را محقق کند. به عبارت دقیق‌تر، برخی از افراد به دلیل کمبودهای شخصیتی و برخی دیگر از اشخاص به دلیل عشق به شرور شدن، به مرحله هم‌ذات‌پنداری با مجرمان می‌رسند تا از طریق پیوند خود با اشرار، به اهداف مدنظر خود نزدیک شوند. در این مرحله است که افراد به مرحله همانندسازی می‌رسند و به درونی‌سازی الگوها می‌پردازند.

تحلیل محتوای نظرات در این پژوهش با تأکید بر یافته‌هایی چون میکروسلبریتی به‌مثابه قهرمان، تشویق و حمایت، شبیه‌سازی مجرمانه و هم‌ذات‌پنداری با مجرم به یک فراگرد

ختم می‌شود؛ بدین معنا که تحلیل داده‌های خام و درنهایت، دستیابی به یافته‌های تحقیق در بستر روش تحلیل محتوای کمی، نه تنها متغیرهای کلیدی در تبیین علل گرایش افکار عمومی به بزهکاران را نشان می‌دهد، بلکه نحوه هم‌گرایی افکار عمومی با شرورها را نیز تبیین می‌کند. از این رو، می‌توان گفت که فرایند گرایش افکار عمومی به اشرار حاوی یک مدل فرایندمحور است که در آن، ابتدا اسطوره‌سازی صورت می‌گیرد، متعاقب آن، حمایت اجتماعی از شرورها انجام می‌شود، سپس، شبیه‌سازی مجرمانه صورت می‌پذیرد و درنهایت، فرد به مرحله هم‌ذات‌پنداری با اشرار می‌رسد.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان در این مقاله مشارکت داشتند.

تأمین مالی

برای انتشار این مقاله حمایت مالی دریافت نشده است.

تعارض منافع

مقاله حاضر تعارض منافع با سایر مقالات نویسندگان ندارد.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در این مقاله همه حقوق مربوط با اخلاق پژوهش رعایت شده است.

- Aboohamze, A., & Khooshabi, K.(2020). *John Balbi)Attachment Theory(*. Tehran: Danje Publications.(in persion)
- Ogburn, W., & Nimkoff, M. (2002). *Field of Sociology* (Translator Amir Hossein Arianpour). Tehran: Scope.
- Agha yusofi, A., & others. (2019). *General Psychology* (17th Edition). Tehran: Payame Noor University Press.(in persion)
- Aghaei, S. (2016). *crime analysis in culture criminology*, first edition, Tehran, mizan publishing house.(in persion)
- Anbarzadeh, S. (1993, Nov). What is cloning, *Journal of humanities*,34-39. (in persion)
- AsadSangabi, K. (1998). What is myth?, *Fiction Literature*, 47, 24_28. (in persion)
- Asiai, R. (2016). *An introduction to cultural criminology*, first edition, Tehran, Majd Scientific and Cultural Assembly. (in persion)
- Bandura, A. (1993, Spring). *Social learning theory*, (Farhad Maher's translator),Shiraz, Rahgosha.
- Bashir, H., & Hosseini, B. (2012, Summer). Model function of personality on audience: a case study of Barbie doll, *Religion and Communication*, 19(1), 5-35. (in persion)
- Campbell, C. (2017). *The power of myth, Interview with Bill Moyers*, (translated by Abbas Mokhber), 12th Edition, Tehran, Publishing Center.
- Danesh Nari, H., et al. (2023). Application of Hayward and Young's Cultural Criminology Framework to the Film, Joker. *Rassegna Italiana di Criminologia*, XVII, 4, 265-278. <https://doi.org/10.7347/RIC-042023-p265>
- Darabi, J. (2018). *Personality Psychology Theories*, Second Edition, Tehran, Aige. (in persion)
- Danesh, T. (2014). *Who is guilty? What is crimionology?*, Keyhan Publications. (in persion)
- Ebrahimi Ghavam, p. (1996), The role of social support in maintaining physical health, *Upbringing*, 12(1), 42-49. (in persion)
- Etslander, P. (1992). *Empirical Methods of Research in Social Sciences*, (Translated by Bijan Kazemzadeh). Tehran: Astan-e Qods Publications.
- Fazli, M., & Darabi, Sh. (2016). Analysis of the effects of imprisonment on female prisoners in light of gabriel tard's imitation laws theory, *Criminal Law and Criminology Research*, 7, 5-32. (in persion)

- Ferrell, J. (1999). Cultural Criminology, *Annual Review of Sociology*, vol. 25, Department of Criminal Justice, Northern Arizona University, Flagstaff, USA.
- Fissette, C. & Fissette, G. (2022). *Personality theories* (Translated by Yahya Seyyed Mohammadi) (23th Edition). Tehran: Ravan Publications.
- Gott, B. (2006). *Identification and emotions in narrative cinema*. (Translated by babak taraei), Farabi magazine, No. 61.
- Haljin, R., & Cross Whitburn, S. (2014). *Psychopathology* (Translated by Yahya Seyed Mohammadi). Tehran: Rouen Publications.
- Hamed, F., & Pashayi, K. (2021). Analysis of the novel "Aho Khanum's Husband" based on Albert Bandura's theory of cognitive-social learning, *Baharestan*, 53, 199-216. (in persian)
- Hammer, M., Makiesky, Barrow, S., & Gutwirth, L. (1978). Social network and schizophrenia. *Schizophrenia bulletin*, 4, 45-522.
- Jung, K. (1980). *Man and his symbols*,)translated by Aboutaleb Saremi(, Tehran, Amir Kabir.
- Kasirer, A. (1998). *Myth of the State* translated by Yadollah Maqan(, Tehran, Hermes.
- Kroll, N. (2001). Detailed report on beyond Aesthetics: Philosophical Essays Chapter 4: Art, Emotion and Ethics. (Translated by mehdi shams), *Interpreter Magazine*.
- Mahmoodi, A., & Gholamreza Kashi, F. (2017). The mythologizing of ISIS in American newspapers, *Political Researches of the Islamic World*, 7th Year, 2, 225-252. (in persian)
- Marwick, A E., & Boyd, D. (2010). *I tweet honestly, I tweet passionately: tweeter users, context collapse, and the imagined audience*. New media & society.
- Marwick, A.(2013). *Status Update: Celebrity, publicity and Branding in the Social Media Age*. NEW Hven: Yale University Press.
- Memar, S., Adlipoor, S., & khakshoor, F. (2012). Virtual social networks and identity crisis (with an emphasis on Iran's identity crisis), *Quarterly Journal of Social Studies and Research in Iran*, 1(4), 155-176. (in persian)
- Mesgarian, F. (2017, autumn). Thematic relationships and defense mechanisms in social anxiety, *Transformational Psychology*, 14(53), 3-14. (in persian)

- Miller, H., & J. Arnold. (2001). *Self in Web Home Pages: Gender, Identity and Power in Cyberspace. Towards Cyber Psychology. Amsterdam: IOS Press*. Online: <http://www.vepsy.com/communication/book1/cap5.pdf>.
- Monadi, M. (2006). Content Analysis method of speech and writing text in behavioral and social sciences, *Journal of Humanities Methodology*, 48, 20-28. (in persion)
- Mulla Ebrahimi, A., & Hamza, R. (2022, summer). Analysis of Ghasan Kanfani's novel "Men of the Sun" based on freud's theory of defense mechanism. *Contemporary World Literature Research*, 27, 1, 480-502. (in persion)
- Najafi Abrandabadi, A. (2013), *Discussions in Criminal Sciences*, by Shahram Ebrahimi, 6th edition, available at: Lawtest.ir (in persion)
- Najafi Aberandabadi, A., & Hashem Beigi, H. (2018). *Encyclopedia of Criminology* (5th Edition). Tehran: Ganj Danesh. (in persion)
- Nasiri, A., & Salehi, R. (2015). Investigating the relationship between the big five factors of personality and defense mechanisms, *Paper presented to national conference on psychology and educational sciences*, 297-308. (in persion)
- Dadsetan, P., & Mansoor, M. (2021). *Genetic Psychology 2*. Tehran: Roson. (in persion)
- Rheingold, H. (1993). A Slice of Life in My Virtual Community. In L. Harasim (ed.), *Global Networks. Computers and International Communication* (pp. 57–80). Cambridge, MA: The MIT Press.
- Riahi, M., Verdinia, A., & Pourhossein, S. (2010). Investigating the relationship between social support and mental health, *Social Welfare*, 10(39), 85-121. (in persion)
- Sarafino, E,P, (1994). *Health psychology: biopsyo-social interaction* (second edition). New York: John wierly and sons inc.
- Sarokhani, B.(1994). *Research Methods in Social Sciences* (Second Edition). Institute for Humanities and Cultural Studies, Tehran. (in persion)
- Schultz, D. & Schultz, S.C. (2010). *Personality theories*. (Translated by Yahya Seyed Mohammadi), Tehran, Editing.
- Sediq Sarvestani, R.(1996). Application of Content Analysis in Social Sciences. *Journal of Sociological Studies*, 8, 91-114. (in persion)

- Sediq Sarvestani, R. (2022), *Social Pathology: Sociology of Deviance, 11th Edition, Tehran, SAMT*. (in persion)
- Shams najafabadi, E, Nazeri, A. (2017), Mythology and Modern cinematic superheroization from the perspective of cultural studies, *Art research*, 10(39),31- 43. (in persion)
- Siasi, A. (2016). *Personality Theories or Schools of Psychology*. Tehran: University of Tehran Press. (in persion)
- Sotode, H., Mirzae, B., & Pazand, A. (2016). *Criminal Psychology*. 10th Edition, Avaye Noor Publications. (in persion)
- Danesh, T.(1364). *Who is the perpetrator? What is criminology?*. Second Edition, Kayhan Institute.. (in persion)
- Turner, G. (2004). *Undrestanding Celebrity*. Los Angeles: Sage.
- Warner, R. (2000). *The concept of myth* (Translated by Dr. Abolghasem Esmacilpour). Art Month Book.
- Zahedin Fard, M. and Tavakoli Rostami, F. (2020). The difference between eco-identification from David Herman's point of view and identification in narratology. *Literary Criticism Studies*, No. 51.